

การศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5

นาย ประทีป สุนทรวิจิตร

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-041-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014469

i112A80690

A STUDY OF UNDERSTANDING ABOUT EDUCATION SUPERVISION
OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF
GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION FIVE

Mr. PRAKIT SOONTORNVIJIT

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-569-041-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร
และครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 5

โทม นาย ประทีป สุนทรวิจิตร

ภาควิชา บริหารการศึกษา

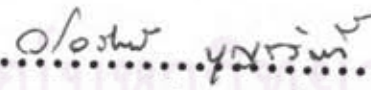
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

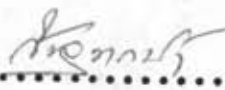
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ฉัตร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอก)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สงัด อุทรานันท์)

ประภิก สุนทรวิจิตร : การศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
ของผู้นบริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขต
การศึกษา 5 (A STUDY OF UNDERSTANDING ABOUT EDUCATION
SUPERVISION OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEACHERS IN
SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION , EDUCATIONAL REGION FIVE

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 221 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
ของผู้นบริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5

ผลการศึกษาวิจัย

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้นบริหารและครู โรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 จำแนกตาม เพศ อายุราชการ
และวุฒิการศึกษา อยู่ในระดั้มาก

2. ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้นบริหารและครู จำแนก
ตามเพศ และวุฒิการศึกษา เท่านั้น ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดั้ม .05 คือ ผู้นที่มีวุฒิการศึกษาสูง จะมีความเข้าใจมากกว่าผู้นที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า
สำหรับการจำแนกตามอายุราชการ ไม่พบว่ามีความเข้าใจแตกต่างกัน

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาคัดกรอง
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต [Signature]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [Signature]

PRAKIT SOONTORNVIJIT : A STUDY OF UNDERSTANDING ABOUT
EDUCATION SUPERVISION OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEACHERS IN
SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF
GENERAL EDUCATION , EDUCATIONAL REGION FIVE . THESIS ADVISOR :
PROF. VALAIRAT BOONSAWASDI, 221 PP.

This study was to compare the understanding about education
supervision of school administrators and teachers in secondary schools
of the Educational Region Five

Finding :

1. The understanding about the educational supervision of the
school administrators and teachers in secondary schools of the
Educational Region Five was ranked at the high level when analysed by
sexes, professional experiences and qualifications.

2. The understanding of the school administrators and teachers
in secondary schools of different sexes and qualifications were signifi-
cant difference at the level of .05. It was found that the
understanding of the school administrators and teachers who had
bachelor's degree or master degree was higher than those who had lower
than bachelor's degree. The administrators and teachers with different
qualifications had the same degree of understanding.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาลัทธิสตร
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อผู้จัดทำ [Signature]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ.อ.ไพฑูริย์ มิ่งขวัญ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ
ได้รับความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และให้คำแนะนำจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สงัด
อุทรามันท์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฉมยอก
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณ ท่านศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
ได้แก่ อาจารย์ อาคม จันทสุนทร อาจารย์ ประกาศ แสงเพชร อาจารย์ คุณฉวี
แก้วกำเนิด อาจารย์ มานพ กาละดี และอาจารย์ เสน่ห์ บุญพะหงษ์ ที่ได้เสียสละ
เวลาให้คำปรึกษา แนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของการสร้างแบบสอบถาม

กราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ เสรี อาชโรจน์ ผู้อำนวยการโรงเรียน
เบญจมราชูทิศ ราชบุรี และค้ำประกันตำแหน่งประธานคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด
ที่สละเวลาให้คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของการสร้างแบบสอบถาม

ขอบพระคุณท่านผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ขอขอบคุณ คุณไกรกร จามิกรณ์ และคุณจงกล แสงอาสภวิริยะ ที่ช่วย
แนะนำและลงโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ให้

ขอบพระคุณ พี่ เพื่อน ในหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5
ราชบุรี ที่ให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้แก่ บิดา มารดา และ
พี่น้อง ที่ได้ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างต่อเนื่อง

ประกิต สุนทรวิจิตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
คำถามที่ต้องการจากการวิจัย	8
ประโยชน์ของการวิจัย	8
วิธีดำเนินการวิจัย	9
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	11
การเสนอผลการวิจัย	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
ความหมายของความเข้าใจ	15
1. แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา	17
ความหมายของการนิเทศการศึกษา	17
จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	21
หลักการนิเทศการศึกษา	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

2. บุคลากรทางการนิเทศการศึกษา	39
บทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศการศึกษา ภายในโรงเรียน	40
3. แนวปฏิบัติและวิธีการนิเทศการศึกษา	43
การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	43
ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	43
งานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	44
ลักษณะของงานนิเทศและบริหารการศึกษา	51
แผนงานและโครงการนิเทศการศึกษา	53
ความหมายของโครงการ	53
ลักษณะของโครงการนิเทศการศึกษาที่ดี	55
การดำเนินการบริหารโครงการ	57
กิจกรรมการนิเทศการศึกษา	59
หลักเกณฑ์การเลือกกิจกรรมการนิเทศการศึกษา	66
ทักษะทางการนิเทศการศึกษา	68
เทคนิคในการนิเทศการศึกษา	79
ประโยชน์ของการใช้เทคนิคการนิเทศการศึกษา	80
ประเภทของเทคนิคการนิเทศการศึกษา	80
กระบวนการนิเทศการศึกษา	94
4. การประเมินผลการนิเทศการศึกษา	98
ความหมายของการประเมินผล	98
หลักการประเมินผลงาน	100

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ประเภทของการประเมินผลโครงการ	102
วิธีการและเครื่องมือในการประเมินผล	105
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	108
3 วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	111
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	111
กลุ่มตัวอย่างประชากร	111
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	112
การทดสอบใช้แบบวัดความเข้าใจ	113
แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	114
การส่งแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูล	114
การวิเคราะห์ข้อมูล	114
4 การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล	117
การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	118
การวิเคราะห์ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนและครู ตามระดับคะแนนความถูกต้อง ...	121
การวิเคราะห์และเปรียบเทียบความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษาตามลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	166
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ	182
สรุปผลการวิจัย	183
อภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	186
บรรณานุกรม	192
ภาคผนวก	200
ประวัติวิทยวิจัย	221

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่	
1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ...	118
2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม อายุราชการ	119
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม วุฒิทางการศึกษา	120
4 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่องความหมายของการนิเทศ	122
5 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่องจุดมุ่งหมายความจำเป็นสำคัญของการ นิเทศ	124
6 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในเรื่องหลักการนิเทศการศึกษา	126
7 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา	132
8 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในค่านิยมลักษณะและคุณสมบัติของผู้นิเทศการศึกษา ...	136
9 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจในค่านิยมบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษา	138
10 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศศึกษาคานงานนิเทศการศึกษา ..	142
11 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศศึกษาคานแผนงาน โครงการ	145

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

12	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาคำนึงกิจกรรมการ นิเทศการศึกษา	147
13	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาคำนึงทักษะทางการ นิเทศการศึกษา	151
14	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาคำนึงกระบวนการ นิเทศการศึกษา	153
15	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาคำนึงเทคนิคทางการ นิเทศการศึกษา	160
16	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความ เข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาคำนึงประเมินผลทาง การนิเทศการศึกษา	162
17	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูค่านิยมคึกทางการนิเทศ การศึกษา	167
18	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูค่านิยมคุณากรทางการนิเทศ การศึกษา	168

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

19	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ผู้บริหารโรงเรียนและครุภัณฑ์แนวปฏิบัติและวิธีการเกี่ยวกับ การนิเทศการศึกษา	169
20	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครุภัณฑ์การประเมินผลการศึกษา	170
21	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา	171
22	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจด้านแนวคิดเกี่ยวกับการ นิเทศการศึกษา จำแนกตามเพศ	172
23	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจด้านแนวปฏิบัติ และวิธีการ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จำแนกตามเพศ	173
24	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจด้านแนวปฏิบัติและวิธีการ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จำแนกตามเพศ	174
25	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจด้านการประเมินผล การนิเทศการศึกษา จำแนกตามเพศ	175
26	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จำแนกตามเพศ	176

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

28	ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จำแนกตามอายุราชการ	179
29	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา	180
30	ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา	181

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย